

оригінальність намагаються замінити штучним створенням ефекту оригінальності. Якщо перша віддзеркалює специфічність розвитку здібностей людини, стиль її діяльності, ґрунтований на природних показниках, то друга, не маючи внутрішнього підґрунтя, віддзеркалює лише намагання виокремити себе з оточення людей чи з певної соціальної групи манерою поведінки (найчастіше зухвалої), поглядами на явища суспільного життя, одягом та іншим. Створення ефекту оригінальності може мати місце і в спорті (недбалі зачіски, будь-як надягнута спортивна форма і т. і.), тому формування особистості, сприяючи розвитку індивідуальності, має передбачати засоби боротьби зі створенням ефекту оригінальності.

А. І. Ільченко, В. І. Мудрік

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Виходячи з Указів Президента, постанов та доручень Кабінету Міністрів, Верховної Ради, вимог діючого законодавства, пріоритетними напрямками діяльності Міністерства освіти і науки, сім'ї та спорту є впровадження в навчально-виховний процес закладів системи освіти здоров'язбережувальних технологій, модернізація фізичної культури, покращення спортивно-масової роботи та дитячо-юнацького спорту. Сьогодні вимагає вироблення нових підходів щодо забезпечення необхідного обсягу рухової активності учнів у навчальний та позашкільний час, оскільки школа – це єдина структура, яка охоплює всіх дітей і здатна системно й послідовно формувати мотивацію до здорового способу життя.

В цілому, згідно матеріалів статистичної звітності, на 01.01.2010 року кількість учнів загальноосвітніх навчальних закладів, які займаються всіма видами фізкультурно-оздоровчої роботи становила 1793124 особи (41%). В розрізі територій зазначений показник складає від 14% до 53 %.

Важливу роль у підвищенні мотивації учнівської молоді до активних занять фізичною культурою і спортом, ролі навчального предмета “фізична культура” стало впровадження в попередньому навчальному році державної підсумкової атестації з фізичної культури в 11 класі (як екзамен за вибором учнів). У формуванні фізичного та соціального здоров'я учнівської молоді, розвитку їх основних фізичних якостей та рухових здібностей значну роль відіграють заняття в секціях та гуртках спортивного спрямування. Аналіз їх діяльності за останні два роки свідчить про певні позитивні зрушення у цьому напрямі. Зокрема, у 2009/2010 навчальному році їх відвідувало понад 300 тисяч дітей, що складає 18,6%. Це майже на 2% більше ніж у 2008/2009 навчальному році.

Одним з пріоритетних завдань навчальних закладів у формуванні здорової особистості дитини, є їх співпраця з батьківською громадськістю. Протягом навчання батьки, керівники навчальних закладів та педагогічні колективи повинні постійно піклуватися станом здоров'я дитини, а разі необхідності здійснювати спільні заходи щодо його своєчасного діагностування та покращення. Разом з тим, кількість учнів загальноосвітніх навчальних закладів,

які віднесені за станом здоров'я до спеціальної медичної групи, у 2009/2010 навчальному році становила загалом 260613 осіб (6%), що на 1,8% більше ніж у попередньому році.

З метою організації змістовного дозвілля учнівської молоді, їх залучення до активних занять фізичною культурою та різними видами спорту, Міністерством в 2009/2010 навчальному році проводилася I Всеукраїнська Олімпіада серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів з видів спорту, в якій прийняли участь школярі з Автономної Республіки Крим, всіх областей України, міст Києва і Севастополя. Найбільш активну участь в Олімпіаді взяли: Київська область – в 11 видах спорту, Закарпатська обл. – у 10, Івано-Франківська, Дніпропетровська, Чернівецька, Миколаївська області – у 9 видах. Найкращі команди були з наступних загальноосвітніх навчальних закладів: навчально-виховний комплекс №14 м. Полтави (директор В.В.Піддубна), ЗОШ №2 м. Сквири Київської області (директор В.С.Малиновська), ЗОШ №27 м. Вінниці (директор І.В.Кіровська), ЗОШ №7 м. Староконстянтинів Хмельницької області (директор О.Г.Шевченко), ЗОШ №19 м. Тернополя (директор Г.В.Ярема).

У 2009/2010 навчальному році також проводилися: Всеукраїнські дитячі спортивні ігри “Старти надій”, в яких брали участь 390 дітей із 26 регіонів України (МДЦ “Артек”, вересень). Перше місце виборола гімназія №3 м. Дергачі Харківської області, II місце – ЗОШ №3 м. Білгород-Дністровський Одеської області, III місце – ЗОШ №1 м. Каховка Херсонської області; Всеукраїнські змагання “Діти – олімпійська надія України”, в яких брали участь 400 школярів (МТ ММС “Молода гвардія”, жовтень). Переможцями та призерами в командній першості з видів спорту стали команди: Вінницької, Івано-Франківської, Київської, Миколаївської, Одеської, Рівненської та Чернігівської областей. Ці знакові для всього українського школярства змагання проводились Міністерством спільно з Національним Олімпійським Комітетом та Фондом сприяння розвитку фізичної культури, спорту і туризму.

Справжніми святами спорту для дітей та молоді з розумовими вадами стали змагання в рамках Європейських футбольних та баскетбольних тижнів, Всеукраїнських змагань з плавання, які проводились Міністерством та громадською організацією – Спеціальною Олімпіадою України. Особливо активно робота з цією категорією дітей та молоді проводилась у Львівській, Харківській, Миколаївській, Одеській, Житомирській областях, Автономній Республіці Крим, м. Києві.

З 6 по 13 грудня 2009 року у м. Доха (Катар) проходили змагання XIV Всесвітньої Гімназіади, в якій прийняли участь близько 2000 учасників з 42 країн світу. Національна збірна України була представлена 60 учнями-спортсменами з 19 регіонів держави у всіх 4-ох видах програми (легка атлетика, плавання, спортивна та художня гімнастика). Українські спортсмени вибороли 32 медалі (9-золотих, 15-срібних та 8-бронзових) та зайняли почесне 4 загальнокомандне місце.

Плідна співпраця з Національним Олімпійським Комітетом України дозволяє більш активно залучати до фізичного виховання та спорту учнівську та

студентську молодь. Зокрема, напередодні Дня фізичної культури і спорту в навчальних закладах проводився Всеукраїнський олімпійський урок “Спорт і фізичне виховання – утвердження здорового способу життя”, який дозволяє ознайомити підрастаюче покоління з олімпійськими ідеями та традиціями, дає змогу випробувати свої сили у міні-змаганнях, поспілкуватись з легендами українського і світового спорту.

У системі Міністерства освіти і науки України станом на 1 січня 2010 року функціонує 648 спортивних шкіл, з них 596 дитячо-юнацьких (ДЮСШ) та 52 спеціалізовані дитячо-юнацькі спортивні школи олімпійського резерву (СДЮШОР). У порівнянні з 2008 роком кількість спортивних шкіл системи освіти зменшилась на 10 одиниць, а саме: 6 – ДЮСШ, 4 – СДЮШОР. Якщо провести порівняльний аналіз динаміки розвитку шкіл за останні десять років, то можна відмітити що найбільша кількість їх була у 2007 році.

На даний час, у спортивних школах системи освіти культивується 82 види спорту, з них 44 олімпійських, 33 неолімпійських, 1 – технічний та 4 види спорту для дітей з обмеженими можливостями. Найпопулярніші олімпійські види спорту: футбол – 458 відділень, легка атлетика – 324, волейбол – 300, баскетбол – 202, теніс настільний – 138. Серед неолімпійських видів спорту: шахи – 90 відділень, спортивна акробатика 33 та пауерліфтинг 26 відділень. Із зимових видів спорту функціонує 31 відділення з лижних перегонів, 7 – з гірськолижного спорту, 2 – з біатлону, 1 – стрибки з трампліна. В цілому, в 2704 відділеннях з видів спорту, контингент учнівської молоді складає – 491723 осіб. Охоплення учнів ДЮСШ системи освіти має наступну динаміку. За поточний рік підготовлено: 240 Майстрів спорту України та 28 Майстрів спорту міжнародного класу.

Фінансування спортивних шкіл системи освіти у 2009 році збільшилось на 83,2 млн. гривень, (з них 77,1 млн. складають видатки на заробітну плату). той же час на 1,13 млн. гривень зменшились витрати на навчально-спортивну роботу, що негативно вплинуло на якість підготовки молодих спортсменів, унеможливило їх участь у змаганнях різного рівня та проведення оздоровчої роботи в літній та зимовий період. Викликає стурбованість стан матеріально-технічної бази з фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах та спортивних школах. Зокрема, кожна десята школа не має спортивних залів, а 40 відсотків діючих спортивних залів не відповідають сучасним вимогам. Рівень забезпеченості загальноосвітніх навчальних закладів спортивними спорудами потребує оновлення.

Л. Р. Карпушевська

СТАТЕВО-РОЛЬОВЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ШКІЛ-ІНТЕРНАТІВ ЯК УМОВА ВИХОВАННЯ СТАТЕВОЇ КУЛЬТУРИ

Підготовка старшокласників до самостійного життя, до життєвого самовизначення та реалізації життєвих планів є важливою проблемою для навчальних закладів інтернатного типу. Одна з умов входження дитини у соціальне середовище – засвоєння статевої ролі та культури міжстатевих і шлюбно-сімейних взаємин. Таким чином виникає необхідність виховання